

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS TIESNESIS

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

Satversmes tiesas tiesneša

Alda Laviņa

ATSEVIŠKĀS DOMAS

Rīgā 2017. gada 30. novembrī

lietā Nr. 2016-16-01

**“Par Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5. un 6. panta atbilstību Latvijas
Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam”**

1. Satversmes tiesa 2017. gada 16. novembrī pasludināja spriedumu lietā Nr. 2016-16-01 “Par Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5. un 6. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam” (turpmāk – spriedums lietā Nr. 2016-16-01).

Nevaru piekrist spriedumā lietā Nr. 2016-16-01 ietvertajam secinājumam, ka atšķirīgajai attieksmei arī pret darba devējiem, kas noteikta ar Solidaritātes nodokļa likuma 6. pantu, nav leģitīma mērķa.

Argumentējot savu viedokli, izmantošu spriedumā lietā Nr. 2016-16-01 lietotos saīsinājumus.

2. Spriedumā lietā Nr. 2016-16-01 ir secināts, ka Satversmes tiesai nav nepieciešams atkārtoti vērtēt Solidaritātes nodokļa likuma 6. panta atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, jo spriedumā lietā Nr. 2016-14-01 tā jau ir izvērtējusi lietas dalībnieku argumentus par atšķirīgo attieksmi, kas noteikta ar Solidaritātes nodokļa likuma 6. pantu. Lietā Nr. 2016-16-01 Satversmes tiesa atzina, ka šādai attieksmei arī pret darba devējiem nav leģitīma

mērķa un Solidaritātes nodokļa likuma 6. pants neatbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

3. Spriedumā lietā Nr. 2016-16-01 Satversmes tiesa atkārtojusi spriedumā lietā Nr. 2016-14-01 izdarīto secinājumu, ka likumdevējam, rūpējoties par to, lai valsts budžeta ieņēmumi būtu pietiekami, ir pienākums noteikt tādas solidaritātes nodokļa likmes, kam ir objektīvs un saprātīgs pamats. Šā secinājuma kontekstā Satversmes tiesa ir atzinusi, ka atšķirīgajai attieksmei pret darba devējiem, kas maksā solidaritātes nodokli, nav leģitīma mērķa.

Vēršu uzmanību uz to, ka atbilstoši Satversmes tiesas izmantotajai metodoloģijai “objektīvs un saprātīgs pamats” ir plašāks jēdziens, kas var neietvert sevī tikai pamattiesību ierobežojuma leģitīmā mērķa izvērtējumu. Noskaidrojot, vai atšķirīgajai attieksmei pastāv leģitīms mērķis, ir jāanalizē, kādu svarīgu interešu labad ir noteiktas atšķirīgas solidaritātes nodokļa likmes.

Uz lietu Nr. 2016-16-01 attiecas līdzīgi lietas dalībnieku argumenti par Solidaritātes nodokļa likuma 6. panta radītās atšķirīgās attieksmes leģitīmo mērķi kā lietā Nr. 2016-14-01 izvērtētie. Tādējādi manu 2017. gada 2. novembra atsevišķo domu lietā Nr. 2016-14-01 2. un 3. punktā norādītie apsvērumi attiecas arī uz lietu Nr. 2016-16-01. Proti, atšķirīgās solidaritātes nodokļa likmes darba devējiem ir noteiktas ar mērķi nodrošināt efektīvu un paredzamu nodokļa iekasēšanu valsts pamatbudžetā, mazināt nodokļu sloga regresivitāti un saglabāt vienlīdzīgu nodokļu slogu visām sociālajām grupām.

Nemot vērā minēto, uzskatu, ka ar Solidaritātes nodokļa likuma 6. pantu noteiktajai atšķirīgajai attieksmei pret darba devējiem, kas maksā solidaritātes nodokli, ir leģitīms mērķis – sabiedrības labklājības aizsardzība.

4. Manās 2017. gada 2. novembra atsevišķajās domās lietā Nr. 2016-14-01 ir norādīts, ka nodokļu tiesību specifika ietekmē konstitucionālās kontroles apjomu un apstrīdētās nodokļu tiesību normas satversmības izvērtēšanas metodoloģiju. Ja ir konstatētas svarīgas intereses, kuru labad ir noteiktas

atšķirīgas solidaritātes nodokļa likmes, tad, lai secinātu, vai ar nodokļa maksāšanas pienākumu radītais pamattiesību ierobežojums ir atbilstošs Satversmes 91. pantam, ir jāpārbauda, vai nodokļa atšķirīgās likmes kā tādas ir saprātīgi izskaidrojamas ar objektīviem un racionāliem apsvērumiem, proti, vai nodokļa aprēķina princips nav noteikts patvaļīgi.

Darba devējiem, kas maksā solidaritātes nodokli, tā likmes ir atšķirīgas atkarībā no sociālajiem riskiem, kuriem ir apdrošinātas to nodarbinātās personas. Tomēr gan attiecībā uz darba ņēmējiem, gan arī attiecībā uz darba devējiem solidaritātes nodokļa likmju apmērs nevar būt pamatots ar sociālās apdrošināšanas riskiem, jo solidaritātes nodoklim ir citi mērķi. Lai arī darba devējiem noteiktās atšķirīgās solidaritātes nodokļa likmes atbilstoši šāda nodokļa fiskālajam mērķim sekmē ieņēmumus valsts pamatbudžetā, tomēr tām nav objektīva un racionāla pamatojuma attiecībā uz to aprēķina principu un Solidaritātes nodokļa likuma mērķi. Proti, solidaritātes nodokļa aprēķina izvēle ir pamatota nevis ar tādiem apsvērumiem, kas attiecas uz darba devēju nodarbināto personu ienākumu apmēru, bet gan ar to, kādiem sociālās apdrošināšanas veidiem ir apdrošinātas minētās personas.

Uzskatu, ka arī lietas Nr. 2016-16-01 izskatīšanas gaitā likumdevējs nav sniedzis ar objektīviem un racionāliem apsvērumiem pamatotu izskaidrojumu konkrētajām uz dažādām personu grupām attiecinātajām solidaritātes nodokļa likmēm un to atšķirībām. Lai nonāktu pie šāda secinājuma, Satversmes tiesai bija jāizmanto sprieduma lietā Nr. 2016-14-01 27. punktā ietvertie argumenti, uz kuriem tiesa atsaukusies arī lietā Nr. 2016-16-01.

Satversmes tiesas tiesnesis

A. Laviņš